

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
 Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:
BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:
BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyilvtéri közleményeket
 a kiadóhivatal veszt fel és azok előre fizetendők.
 MEGJELEN MINDEN KEDDEN ES PENTEKEN.

Enyhe tél.

Zombor, február 24.

Jégtörő Mátyás — minden körülmény azt mutatja — az idén nem törjeget. Csak nagyon öreg emberek emlékeznek arra, hogy olyan tél lett volna, mint aminő a mostani.

1857-ben volt ilyen, de mindjárt hozzáteszik, hogy 1858-ban nagyon is megdült a gabona. Ma már a gazdák a gabonaneműek tulságos elbokrosodása esetén tudnak védekezni és ha a tavasz nem lesz tulságos nedves, sok esővel való, akkor a megdülés veszedelmét el tudjuk kerülni.

Mindazonáltal az időjárás furcsasága nagy gondot okoz a gazdának és ennek az enyhe télnek a változatlan egyformasága ismét csak azt bizonyítja, hogy a gazdálkodás felette hasonlatos a hadviseléshez. A földmivelőnek, mint a hadviselő vezérnek az ellenséggel, állandóan a természettel kell harcban állania. Nemcsak az időjárás akadályait kell a gazdának megküzdenni, hanem a fenyegető élősdie állatokkal és növényi betegségekkel is.

Az ideie enyhe tél még számítóbbá teszi a gazdát. A tél során számba kell vennie gazdasági eszközeit s meg kell néznie, vizsgálnia, nem szorul-e javításra valamely szerszáma és eszköze, készen áll-e minden arra az időre, amikor az első tavaszi napsugárral megindul a verejtékes munka Isten áldásáért.

Télen végzik a föld termőerejének megtartásáért való legfontosabb munkát, a trágyahordást, ekkor történik a hernyózás és a gallyazás.

Minden télnek megvan a maga gazdasági dolga, ha még arra nem gondolunk is, hogy mint a jó papnak, a jó gazdának is holtig kell tanulnia. Belátja ezt már a legkisebb gazda is, hogy a mai gazdasági versenyben csak az az ember áll meg a saját lábán, aki állandóan tanul, tapasztalatokat gyűjt és a gazdaság újabb fogásait megtanulja és azzal az ósdi gazdálkodással, mellyel hajdan a földet mivelték, teljesen szakít.

Nem a heverés ideje a tél, ha még arra is ügyet vetünk, hogy a gazdának télen kell meglevő gazdasági felszereléseiről leltárt készíteni, üzemterveket csinálnia a jövőre és számadásait pontosan lezárnia, hogy tudja, miből micsoda haszna vagy kára volt, mert csak így lesz képes haszonnal értékesíteni számadásainak, feljegyzésének kínálkozó nagy tanulságait.

De nemcsak a gazdának, hanem a gazdasági munkásnak is megvan a maga tennivalója, foglalkozása. Okvetlen rá kell jönnie a gazdasági munkásnak arra, hogy télen át is, még ha kevesebb napi keresete lenne is, dolgoznia kell. De mit dolgozzék a gazdasági munkás télen?

Egyszerű a felelet: meg kell tanulnia a gazdasági házi iparnak valamely ágát, mert tíz év alatt bebizonyult igen sok helyen, hogy ez a téli foglalkozás alkalmas arra, hogy az aratáson szerzett kenyér mellé más táplálékot az adjon.

Azt mondják, hogy százezer gazdasági munkás foglalkozik már háziiparral, készít gyümölcs- és baromfi szállító kosarakat, sóprúket, ásó-, kapa- és kaszanyeleket és több efajtat, de azt is mondják, hogy még tízszer annyi munkásnak tudna kenyeret adni télente a gazdasági háziipar.

Segíts magadon, és Isten is megsegít, mondja a régi példaszó, így tehát a gazdasági munkásoknak maguk és családjuk iránt való tartozó kötelességük lesz, hogy ha ezen a télen nem, de a jövő télre kérjenek a földmiveltésiügyi minisztériumtól tanítómestert, álljanak, sorakozzanak, szervezkedjenek össze; tanulják meg a háziipar valamely ágát, aztán alakítsák meg a háziipar-termelő szövetkezetet, majd meglátják, hogy micsoda áldás fakad ebből és a jövő téli időben nem lesznek kénytelenek egyedül a nyári keresetből szűkösen megélni.

Erre az időre esik az a feladat is, hogy a munkás a nyári aratást szerződésileg biztosítja.

Minden munkás tudja, hogy az új munkástörvény alapján jogai megvan-

nak védve és minden munkás tudja, hogy a mult esztendőben hogyan jártak azok a munkások, akik jó előre aratási szerződést nem kötöttek, hogy t. i. kimaradtak az aratási részkeresetből és inséges napokat láttak. Ennek az eshetőségnek pedig egy munkás sem teheti ki magát, sem családját.

Azért legyen a jelszó, hogy mielőbb kössék meg az aratási szerződéseket azok a gazdák és munkások, akik még eddig meg nem kötötték.

Zombor, február 24.

A bécsi ékverők. Akik eddig a koalíció letörésén s Khuen-Héderváry vállalkozásának biztató sikerein ujjongtak, az osztrák keresztény-szocialisták már is más nótát kezdenek fújni. Ugylátszik, megijedtek a Nemzeti Munkapárt alakulásának nagy arányaitól, féltik tőle drága Groszösterreich-uk gyöngye alapjait, kivált hogy gróf Tisza István a nemzetre veszedelmes általános, egyenlő szavazati jog ellen nyíltan állást foglal. Szócsövük, a Vaterland már megkezdte ellene robbantó aknamunkáját egészen azon módszer szerint, mellyel sikerült a koalíciót és a hatalmas függetlenségi pártot is szétzüllesztetni.

A nemzeti munkapárt alapító gyűlésén résztvevők legnagyobb része tényleg a hajdani liberális párt egészen vagy félig elfelejtett alakjaiból állott, akik Tisza István grófbán felistent, emberfölötti lényt, a liberálisizmus megtestesítését és a jövő miniszterelnököt tisztelik.

Most Héderváry grófnak lesz a dolga, hogy a főispáni állások betöltésében és a képviselői mandátumok kiosztásában kimutassa, hogy nem Tiszának a strómanja, hanem valódi miniszterelnök és valóban az állam kormányának vezetője és tényleg nem gondol kizáróan a szabadelvűpárti uralom fölélesztésére, hanem csakugy új irányra, amelyhez valamennyi hatvanhetes csatlakozhatik, anélkül, hogy éppen szabadelvű legyen.

Héderváry vonzó erejének hatása nem a programjában, hanem abban az utálatban van, amellyel a nép legnagyobb része minden negyvennyolcas politika iránt viseltetik; de nem szabad elfelejteni, hogy ugyanazok a néptömegek nem akarnak semmit tudni a liberális párturalom ujjaélesztéséről.

Héderváry grófnak nem szabad a katolikus népszövetség által kitűnően fölvilágosított katolikus néptömegeknek érzelmeit elhanyagolni és jól fogja tenni, ha a néppárttal jó viszonyban igyekszik lenni.

Az új irány utját szombat óta pontosan

meg lehet állapítani. A történelmi nap hőse Tisza István gróf, a legközelebbi napok és hónapok hőse Héderváry gróf, a jövő azonban Zichy János grófé.

Bankok virulása — nemzet pangása.

Zombor, február 24.

A napi, heti, de különösen a szaklapok hasábjai csak úgy hemzsegnek mostanában a különböző pénzüzetek üzleteredményét feltüntető mérlegektől és évi jelentésektől. A legtöbb helyet természetesen a fővárosi milliós pénzüzetek foglalják el, de azért az Isten háta mögötti takarékpénztár r. t. szintén megszerzi magának a nyilvánosságot és fennen hirdeti, hogy a múlt esztendő kedvező üzleteredménnyel zárult. Mert az évi mérlegeknek a legszembetűnőbb sajátága, hogy azok rendszerint igen kedvezőek. Ezzel szemben az ország népe szinte fuldoklásig evickél az egymásra következő gazdaságilag rossz esztendők válságaiban. A Cunard Line hajói megint zúfolásig telve vannak kivándorlókkal. A főváros népe tüneti körmeneteket rendez a hallatlanul magas házbérek s az elviselhetetlen hus és élelmiszerek ára ellen. A vidéki gazdálkodó nép viszont arról panaszkodik, hogy nincs ára a búzát kivéve semmiféle mezőgazdasági terméknek, a buza ára is csak azért magas, mert az ideai termésből alig marad betevő falatra.

A bankok, takarékpénztárak és egyéb pénzüzetek mérlegei azonban kivétel nélkül jók. De hát ez nem is esoda. Magyarországon a pénzüzetek hozzászoktak a legnagyobb óvatossághoz, szerintük a legjövendőbb és a legkevésbé kockázatos üzlet — a váltókölesön. És ebben igazuk van. Takarékbetétért, vagy külföldi pénzért fizetnek $3\frac{1}{2}$ és 4 koronát, ezzel szemben a kölesön-

vevő máig is hasztalanul eseng 8%-nál olesóbb pénz után.

Más országokban a bankoknak, takarékpénztáraknak és egyéb pénzüzeteknek a hitelgények kielégítésén kívül egyéb hasznot hajtó és gazdaságilag sokkal nemesebb feladatok is szokott lenni. Más országokban a pénzüzetek alapítanak gyárakat, a pénzüzetek látják el a gazdát az okszerű gazdálkodáshoz nélkülözhetlenül szükséges füzemi tőkével. Nálunk, ha ilyesmiért fordul valaki akár egy fővárosi, akár egy vidéki pénzüzethez, a jól táplált vezérigazgató ur a szeme közé nevet. Nem is esoda tehát, ha nálunk pang minden ipari és egyéb gazdasági vállalkozás és csökken a széles néprétegek keresőképessége, amellyel arányban növekszik a tömegnyomor és az egész ország közgazdasági mérlege évről-évre siralmasabb képet mutat összehasonlítva a bankok mérlegeivel.

Nálunk a fővárosi nagy pénzüzetek csinálnak sorsjegy üzletet, vagy a legjobb esetben szövetkezeti cégér alatt alapítanak egy helyi érdekű fiókbankot, esetleg rávetik magukat a parcellázási üzletre, financiroznak telekvételeket, de arra egyetlen fővárosi nagy pénzüzet sem kapható, hogy befektesse a pénzt valami mezőgazdasági üzembe. A huskiviteli vállalatot külföldi pénzen kellett megcsinálni. Az olyannyira égetően szükséges borkiviteli vállalat is valószínűleg külföldi pénzen létesül, ha csak az állam nem lesz hajlandó az összes költségeket a társadalom szégyenére magára vállalni. Akadt itt-ott hang a magyar sajtóban már, amely a pénzüzetek vállalkozási kedvének hiányát a politikai viszonyok ziláltságával igyekszik mentetni. Ezt a mentést csak igen kis részben fogadhatjuk el és a mentségnek az eredetét visszavezethetjük oda, hogy ha

valamelyik pénzüzet mégis nagynehezen kapható valamilyen ipari és kereskedelmi vállalkozásra, az első feladatának ismeri a tekintélyes állami szubvenció kieszközlését. Most, amikor zavaros a politika, nincs szubvenció, éppen ezért be is fagy minden vállalkozás.

A pénzüzetek mentegetőzése tehát tarthatatlan. De viszont annyit megengedünk mi is, hogy Magyarországon a vállalkozási kedv is nagyon lanya. Éppen ezért szeretnők, ha a magyar pénzüzetek végrevalahára hivatásuk magaslatára ébrednének és a vállalkozási kedv dolgában is megelőznék az érdekeltséget. Nagy feladat vár különösen a pénzüzetekre a mezőgazdasági hitelreformja terén. A belterjes gazdálkodás terjedésének ma már nem a szaktudás hiánya állja útját, hanem a pénzühiány. Az ipari fejlődésnek ugyanez az akadálya és kereskedelmi viszonyaink rendezetlenségének szintén nem volt más oka, minthogy a pénzüzetek mindössze e három fogalmat ismerik: váltó, kötelezvény és takarékbetét. Javul-e majd jövőben a helyzet, erre nagyon bajos választ adni. Most csak annyi bizonyos, hogy a jó bankmérlegek kétségbe nem vonható jelei az ország rossz gazdasági mérlegeinek.

Városi közgyűlés.

Megemlékeztünk már mult számunkban arról, hogy a város törvényhatósági bizottsága f. hó 19-én, szombaton délután Hauke polgármester elnöklésével tartotta meg ez ideai első rendes évnegyedes közgyűlést, amelyen az új kormány bemutatkozásáról szóló leiratokat egyszerűen tudomásul vették.

A közgyűlés többi tárgyairól a következőkben számolunk be:

A polgármester terjedelmes s a város közigazgatási, valamint gazdasági életét is-

Velence pusztulása.

Irta: Dömötör Győző dr.

Nincs város Európában, mely úgy hozzá volna növe az emberek gondolat-világához, mint Velence. Történelme kilenc nemzettel mutat kapcsolatot s ősi századokba vezet vissza, — mert mikor még Gallia folyóinak partjain is sok tekintetben vad törzsek üzték egymást, már akkor büszkén dagadtak a tenger-kék hullámain a gazdag velencei gályák selyem vitorlái.

De mint minden, ami halandó kezemunkája, az elmulás csiráját hordja méhében, az Adria zátonyain is kezdi már bontogatni szárnyait ez a törvény. A láz már ott lappang ereiben s a gyöngülés jelei mindjobban kiülnek egykor rózsás arcára.

... S mi ezt a betegséget unott egyhangúsággal szemléljük...

Pedig hát Velencének minden művelt ember adósa. S a költészet és a művészet legszebb alkotásaihoz ezt a várost választották — s választják sokszor ma is — keretnek. A legbájosabb mondák, mesék, legendák, a gondolák bűvös világáról regélnek s a becsületes, de mindig izgult kedélyű mórt sem ismerné mind az öt földrész, ha a fehérarcu Desdemona nem ebben a városban pillantja meg az eget.

Velencét letárgyalni, muzeumi leltárba tenni nem szabad, mint ahogy nem szabad a mult elavult emlékei közé felvenni a nemes görög oszlopot. Éppen ezért fájó megütközéssel

tapasztaljuk a közönyt, melylyel a kontinens, de elsősorban Italia a mind sürűbben érkező szomorú híreket fogadja.

Vagy talán azt hiszik, hogy betegségét önjerejéből ki fogja hevteni? Balhit, melynek forrása korunk általános *hálátlansága és lelkiismeretlensége*.

Velence szegény, testben-lélekben egyaránt. Lelkét bevette Páris, testét sorvasztja az idő sulya. Erkölese, gondolkozása, ruházata, szokásai, mind a francia Babel győzelméről beszélnek az egykor oly szép, oly bűvös, vonzó „*velencei*” fölött. S csak talán abban tartotta meg ősi vonását, hogy ma is oly édes „*velencei nyelven*” esvegnék, csak csognak könnyívérű lakói, mint akkor, mikor Pauló Lucio Anafesto — mint első doge, — feltette fejére a főnöki koronát tizenöt évszázaddal ezelőtt.

Szegény Velence anyagiakban is. A S. Markó sárgás-zöld vizén horgonyzó hajók nem pótolják a régi századok hatalmát, mikor pazar fény közt hozták falaik közé messze keletről a két pompás gránitoszlopot, melyek ötven évig heverték a parton, mert nem tudták felállítani rettentő sulyuk s emelő gépek hiánya miatt. Ma állanak, mint a hogy állanak már közel ezer esztendő óta s nem egy szomorú emlékről beszélhetnének, mert többször idegen hatalom gyűlölt lobogója lengett karesu testükön s ha tudnának, beszélhetnének ennél sötétebb dolgokról is, mikor a „*tizek*” ezekre az oszlopokra függesztették ki a kivégzettek holttestét.

Mióta a híres szavazás megtörtént s a város elszakadt a megvetett Ausztriától, az olasz kormány milliókat költött felvirágztatására. De bár üvegipara világhírű s más téren is lendületnek indult az ipar, mégis lépten-nyomon utunkba áll egy-egy lazaroni, hogy a vezetés könnyű mesterségével szerezzék meg a maga két liráját.

Vajjon tenné-e ezt az a sok ezer (minden *egy* idegenre akad két lazaroni), ha biztos más kenyere lenne? Inkább szeretnők hinni, hogy nem!

Nincs tehát remény arra, hogy Velence pusztulását maguk a benszülöttek megakadályozhatják. S az ismeretes olasz könnyelműség ebben a városban talán még fokozottabb, mint egyebütt.

A Zanardelli kormánynak még volt gondja Velencére, mert mikor a Campanille 1902-ben összedőlt, a parlament milliókat szavazott meg az újjáépítésére, de arról ez a kormány is megfeledkezett, hogy — ha már elég gondatlanok voltak a harangtorony rozoga állapotáról évek óta keringett rossz híreket közönnel fogadni — alaposan átvizsgálták volna a többi épületeket is. Pedig hát nem egy művész és író röpitette világgá a nagy katasztrófa előtt: „*reped a Doge palota, — sülyed a Márk-templom, — elcsavarodnak a Sansovino remek oszlopai*”...

De azért talián a talián, hogy könnyelműségen járjon az esze... s ne komoly kérdéseken... Gondatlanságában pedig nem

mertető jelentését a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette.

A Gyalokay-féle ösztöndíj alapítványánál megüresedett két ösztöndíjas helyet Horváto-vits Istvánnak és Birkás Dezsőnek adományozták.

A városi polgári fuiskolát, miután alkalmasabb bérhelyiség nem áll rendelkezésre, még egy évig a jelenlegi helyiségekben hagyják.

A zombori kenyérgyár részére, amely folyó hó 22-én már üzembe helyeztetett, 10 évi pótdadó és köveztvámmentesség engedélyeztetett.

Falcione Gusztáv elhalálása következtében megüresedett virilis bizottsági tag helyre Weidinger Frigyes póttag hivatott be.

A katonai gyakorlótér bérlete meghosszabbított.

A néptanítók feláron való utazási kedvezménye ügyében a közgyűlés pártolja Pozsony vármegyének feliratát.

Tudomásul vette a törvényhatóság a sertésorbán ellen kötelező beoltás, az amerikai kivándorlás csökkentése, valamint a cigányügy rendezése tárgyában megküldött átiratokat.

A csendőrség felállítására tárgyában hozott közgyűlési határozatok hatályon kívül helyeztetek s a rendőrfőkapitány utasított, hogy a rendőrség újjászervezésére nézve terjesszen elő részletes javaslatot.

A tisztviselők fizetésekiegészítési ügyét jó időre ismét elodázták.

A színházi véskijáratok ügyében Marschallnéval, a szomszédtelek tulajdonosával az épített kerítés eltávolítása ügyében a tanács a közgyűlés utasítására újabb tárgyalást fog megindítani.

Megállapították özv. Mattaritsné és özv. Brkítsné özvegyi nyugdíját.

A közgyűlés este 6 órakor ért véget.

H I R E K .

A tavaszt várom.

A tavaszt várom, mikor a kertben
Nevetve nyílt a kikirics,
A tavaszt várom, mikor a kerges,
Korhadó fa is kivirít.

A tavaszt várom, mikor a lányok
Keresni fognak ibolyát;
Szeretném színi a kis, kék szirmu
Szagos virágok illatát.

Szeretnék az erdőbe menni
Napfényben, langyos délután,
S egy sötétszemű szelíd leányról
Álmokat szőni éjszakán.

A tavaszt várom, mikor a szívet
Meglepi a nagy szerelem;
Mikor az ajkon, mikor a gallyon
Nóta, dal, hangulat terem.

Nem izgat az most, hogy ez az érzés
Elmulik, mint a lomb, virág, —
Majd fognak róla szólni halk, csendes
Andalító melódiák.

Harsányi László.

Athelyezés. Az igazságügyminiszter Uhlmann Kamilló titeli járásbírói jegyzőt a miskolci, — ifj. dr. Vén András szabadkai törvényszéki jegyzőt a szegedi törvényszékhez helyezte át.

Mikszáth-ünnepély. A Bács-Bodrog megyei Irodalmi Társaság Mikszáth-ünnepélyre készül, melyet március 6-án d. u. 5 órakor a városbánya nagytermében fog megtartani. Lesz elnöki megnyitó beszéd, Dömötör Pál pályanyertes ódájának felolvasása. Próköpöy Imre „A felvidék Mikszáth műveiben“, Trencsény Károly „Mikszáth nyelvezetéről“ és Kohlmann Dezső dr. „Mikszáthról a magyar irodalomban“ fognak értekezni. Vértési Károly irodalmi társasági elnök f. hó 22-én tett ezen ügyben látogatást a koszorus irónál, aki nagyon szívesen fogadta a híradást és csak azt sajnálta, hogy a többi között ezen az irodalmi ünnepélyen sem lehet jelen. Az elnök által vele közölt műsorról azt mondta, hogy a felolvasások tárgya mélyebb tanulmányra vall.

Fogház kijelölés. A szegedi kir. ítélőtábla területére vonatkozólag az 1908. évi 34. t. c.-ben meghatározott fiatakoruak fogháza gyanánt a zombori kir. törvényszék fogháza jelöltetett ki.

Az új adótörvények elhalasztása. Az a körülmény, hogy az egyenes adókról szóló törvények már a jövő évben volnának életbeléptetendők, aggodalommal tölti el a kereskedelemmel és iparral foglalkozó köröket. Nem adtak ugyanis módot a képviselők törvényesen hivatott kamaráknak, hogy a törvényeknek még el nem készült végrehajtási utasításaival idejekorán megismerkedjenek és a közgazdasági érdekek szempontjából érveléseiket megtegyék és így kizártnak kell tekinteni, hogy a rendelkezésre álló rövid idő alatt oly végrehajtási utasítás készüljön, amelynél a kereskedelem és az ipar létérdekei szempontjából felhozandó számos kívánságok figyelembe vétele volna s így elcsúszott és a gyakorlati élet igényeivel nem számoló adóreform az adózók körében csak mélyebb elkeseredést és elégedetlenséget támaszthat. A felhozottakra, valamint arra való tekintettel, hogy az adótörvények gyakorlati alkalmazását szabályozó végrehajtási rendeletek még el nem készültek, a budapesti kereskedelmi és iparkamara azzal a kérelemmel fordult a kormányhoz, hogy egyfelől az annak idején előtérbe nyomult kereskedelem és iparellenes áramlatok miatt az üzleti körök érdekeivel kellőképp nem számoló új adótörvények revízióját megfontolás tárgyává tegye, másfelől pedig az új adótörvények életbeléptetésére kitűzött törvényes határidőnek néhány évvel való elhalasztása iránt az országgyűlésnek megfelelő előterjesztést tegyen. Nagyon üdvös volna, ha a szegedi kereskedelmi és iparkamara is megtenné ily irányban a lépéseket.

Öngyilkosság. Gracza Imre kossuthfalvai illetőségű kocsis Beck József zombori kereskedőnél volt szolgálatban. Vasárnap abba a gyanuba keveredett, hogy a gazdájától ellopott egy zsák tollat. A fiatal legény ezt a gyanút annyira szívére vette, hogy vasárnap délelőtt tizenegy órakor felment gazdája padlására s ott egy gerendára felakasztotta magát. Mire észrevették eltűnését, már meg is halt.

Vizbe fullt. Ruppert Ferenc, az „Aposta“ mohácsi propeller tüzelője éjjeli nyugóhelyét elhagyván, a Dunába fordult. Hulláját Bezdán mellett fogták ki és nagy részvét mellett helyezték örök nyugalomra a bezdáni temetőben.

veszi észre, hogy önönmagát csapja be legjobban, ha Velencét pusztulni hagyja.

Pedig mily tömörked kincs s a művészeteknek milyen gazdag tárháza semmisülne meg, ha csak egy canal-parti palotát elmosná az Adria hullámai. Mert tévednek azok, akik lelkesedve keresik fel a S. Marko templomot, a Doge palotát, ha meg talán Sansovino híres épületét: az egykori „procuratie nuove“ pompás oszlopsorozatát s azután azt gondolják, hogy ezzel meg van minden.

Valahol ezt olvastam: Egy nap, vagy egy év!... inkább ne lépj a partra... légy hollóhaju s ha bucsut mondasz a Zeccának, fehér hullámokat lengessen a szél fejedén, ám akkor is csak gondold, hogy ismered e várost...

S ilyformán szólhatott lelke mélyén a nagy költő is, kinek ajkán születtek e szavak: O, ponte, dei Sospiri...

Velencét ezerek, százezerek keresik fel évenként, de ezekből vajmi kevesen látják e bűvös várost. S ha ismét — akár hónapokra is elvisz a jövő szeszélye ebbe a romantikus városba, akkor is csak azt fogom érezni a távozás után, hogy *Velencét elhagyni fizikai fájdalom, megismerni pedig rövid egy évtized.* Mert századok, sőt évezredek multja köszönti a partralépő idegent, ki mintha álomba merült volna, úgy érzi magát.

Nem a régiség szele, hanem *annak a különös régiségnek az áramlata* öleli körül a szemlélőt, amilyen áramlata csak a velencei régiségeknek van. Mint a hogy a poz-

zik és prigionik is nem annyira sötét falaikkal hatnak bénítólag a kedélyre, mert ilyen falakat más emberek zsarnoksága is épített, — mint azzal a *rendkívüli átmenettel* a paloták pazar fényétől egyszerre, egy csapásra, *fokozat nélkül* a legridegebb s legborzalmasabb börtönökbe, Marino Faliero dohos, szük, világtalan cellájába! Ilyen átmenetet csak a hanyatló velencei köztársaság építhetett, a maga oktanl kegyetlenségében. Mert ezekben a zárkákban nem az öntudatos, a büszke, a gazdag, hatalmas Velencére kell gondolnunk, mikor Eurico Dondolo csaknem 90 éves korában bevette Konstantinápolyt s elfoglalta Kandiát, — hanem a háromas tanács s az állami inquisitio idejére, mikor a megtépett lobogókat a polgárok sanyargatásával akarták megfoltozni.

Hiába, a bukott nagyság mindig és mindenütt bűnbakokat keres... erről beszélnek a penészes börtönök is...

De most veszem észre, hogy ismét bele tévedni kezdek Velence történelmének roszdás... aranyos szálakból szőtt fátyolába, mint már oly sokszor, ha reá gondoltam...

És mégis mennyivel jobb volna, ha azok, kik nemesak unalmas szavakat irhatnak a türelmes papírra, hanem *cselekedetekkel* is előállhatnak — amint hogy én azt nem tehetem — mondom, mennyivel szebb lenne, ha ezek is elmerülnek e főszeles város multjába, elgondolkoznak azon, hogy Európa kilenc nemzete nem egyszer ennek a városnak köszönhetett szebb, jobb napjait

hosszu szenvedések után — visszaemlékezni arra, hogy a világ művészetének és irodalmának hány nagyságot nevelt Velence, — és ezek után levonnák a következtetést, hogy mit tenne ennek a városnak a pusztulása, megsemmisülése?

De úgy látszik, nem annyira az Adria hulláma az ellensége Velencének, mint a közönség lelkiismeretlensége, közönye és hátlatlansága.

A Doge-palota repedezése, a Rialto-híd süllyedése, a Sansovino-oszlopok elferdülése, nem a tenger vizében, mint inkább korunk gondolat- és erkölcsi világában leli indító okát.

A *hátlatlanság* és a *lelkiismeretlenség* hullámai mossák alá a bűvös város oszlopait s ehhez az Adria hullámai csak segítenek.

A Sonnino kormánynak is — legalább eddig — úgy látszik jobban fáj a feje a bal-kézszel és bal-ésszel teremtett boszniai kérdés miatt s a szigetváros ijesztői hírei mintha gyöngye visszhangra találnak a Quirinalban is.

Vagy talán azt várják, hogy a tenger tagadja meg ön magát s ne mossa sós vizével a márvány falakat?

Egy elvetemült nőnek szennyes multja beteges izgalomban tart mindenkit s az eltorzult sajtó perverz lázzal siet megmentésére, de Velence pusztulásának szomorú híre keveseket érint.

Modernek vagyunk, tehát: *üresek és hátlatlanok!*...

Táncsal egybekötött művészestély a „Vidéki Hirlapírók Országos Egyesületének“ bácsmezei választmánya és a „Magyarországi Rendőrtisztviselők Segélyező Egyesülete“ javára Zomborban 1910. március hó 3-án este fél 9 órakor a polgári kaszinó termeiben Peterdi Etus énekesnőnek, Kozma Hugó tenoristának és Kabos Gyula komikusnak, a szabadkai színház művészeinek fellépésével. Előadás után tánc. — Számozott ülőhely 3 kor. Állóhely 2 kor. Előre válthatók Schön Adólf zombori könyvkereskedésében. Felülfizetéseket a jótékony cél érdekében szívesen fogad és hirlapilag nyugtáz a rendezőség. A műsor egyes számai közt az ajtók zárva lesznek.

A szerb szintársulat a hirlapírók esütörtöki művészestélye kedvéért esütörtökön nem tart előadást.

Meghívó. A magyarországi rokkant- és nyugdíjgyelet zombori fiókja folyó évi február hó 27-én délután 3 órakor tartja rendes évi közgyűlését (Rákóczi-ut, Butkovits-féle vendéglőben), melyre tagjait tisztelettel meghívja a választmány. Az egyesület iránt érdeklődőket is szívesen látja az elnökség.

A Patronage Egyesület alakítása céljából a zombori ügyvédi egyesület által kiküldött bizottság dr. Lallosevits János lakásán gyűlést tartott, amelyen elhatározta, hogy Zomborban külön egyesületet alakít. Az alapszabályok kidolgozásával dr. Gál Rezsőt bízták meg. Az alakuló gyűlés 1910. március 6-án d. e. 11 órakor lesz a városháza nagytermében és arra minden egyesület meg lesz hívva. Ujabbán a Patronageba képviselőül a polgári kaszinó-egyesület Vojnits István elnököt és Tantner Ottó igazgatót küldötte ki.

A vármegyei alkalmazottak adómentessége. A belügyminiszternek a pénzügyminiszter hozzájárulásával kiadott egyik régebbi körrendelete kimondja, hogy a vármegyei alkalmazottak a törvényhatósági adó, valamint az utadó fizetése alól mentesek. Minthogy ketség merülhet fel az iránt, hogy a kérdéses mentesség csak az 1904. évi X. törvények rendelkezései alá tartozó vármegyei alkalmazottakat illeti-e meg, avagy kiterjed a többi vármegyei alkalmazottakra és a nyugdíjasokra is, a két szakminiszter egyetértőleg most kiadott újabb körrendeletében közli a vármegyékkel, hogy amennyiben a törvényhatósági adó és az utadó fizetése alól a törvény értelmében az összes állami tisztviselők, altisztek és szolgák mentesek, ez a mentesség a viszonyosságnál fogva a vármegyék minden olyan alkalmazottjára is kiterjed, akik nem a vármegyei háztartási költségvetés terhére, hanem egyéb jövedelmek vagy alapok terhére szabályszerűen rendszeresített tisztviselői, altisztvi vagy szolgáló állást töltenek be. (Ilyen állások pl. a kórházalap és az utadóalap terhére szervezett állások.) Kijelenti továbbá ez az újabb körrendelet, hogy a szóban forgó adómentességek a vármegyék nyugdíjasait is megilletik. Végül kimondja még, hogy a vármegyei törvényhatóság díjnokai vagy bármilyen napidíjasai azonban a törvényhatósági és utadók alól nem mentesek, mert ez a mentesség törvényileg az állami napidíjasoknak sines biztosítva.

Hitközségi választás. A bezdáni izr. hitközség tisztújító közgyűlését e hó 20-án tartotta meg. Elnöknek újra Loschitz Lajos nagykereskedőt választották, ki 18 év óta viseli e tisztelet. Alelnök Guttman Károly, hitközségi pénztárnok Ripp Vilmos, iskolai pénztárnok Berger Gyula lett. A képviselőtestület tagjai: Bachrach Lajos, Berger Gyula, Heim Simon, Klein Mór, Loschitz E. Mór, Spitzer Gerson, Spitzer Jakab, Bachrach Henrik, Guttman Sándor. Az iskolaszék elnöke dr. Gál Dezső községi orvos lett, ki e tisztséget közel 30 év óta viseli.

A színészkongresszusra, a mely a jövő hó 17., 18. és 19. én lesz Budapesten, a mi társulatunk február 22-én egyhangúlag képviselőinek választotta Iván Sándort, Ladiszlaj Józsefet és dr. Pataj Sándort.

Tűz. Schöffler József mérnök Nagytemplom-utcai házában kedden tüzeset volt. A cseléd a szenesvasalót a padlás feljára tette, melynek száraz fája tüzet fogott az elröppenő szikráktól. A gyorsan előhívott tűzoltók idejekorán elnyomták a tüzet.

Csempészett hus. A zombori fogyasztási bérlőség elcsipte Ernszt Ignác nemesmiliticsi mészáros, aki 28 kilogramm húst akart átesempészni a vámvonalon és behozni Zomborba. A húst a kapitányság elkobozta és elárvereztette. Ernszt ellen megindították a kihágási eljárást.

Bíró és szakértő. A szabadkai esküdtbírósg előtt a Haverda-pör tárgyalásán történt, hogy Barta Antal orvosszakértő összetűzött a hozzá kérdéseket intézett Balogh Béla dr. törvényszéki bíróval és úgy értelmezvén a bíró szavait, mintha a bíró kétkedne szaktudásában, a fegyelmi bíróságnál feljelentést tett Balogh bíró ellen. A szegedi tábla fegyelmi tanácsa mellözte a fegyelmi vizsgálatot, mert a bíró szavaiban nem látott fegyelmi vétséget. Barta orvos a Curia kisebb fegyelmi tanácsához felebbezte az ügyet. A Curia kisebb fegyelmi tanácsa kedden helybenhagyta a szegedi fegyelmi bírósági végzést.

Új pénztárat Hódsgón. A szüntelen előre haladó és egyre fejlődő Hódsgón községben egy új pénztárat készülnék megalakítani. Az alapítke 100,000 korona, 1000 drb 100 koronás névértékű részvénnyel. Az új pénztárat: „Hódsgói Járás Népbank Részvénytársaság“, mely a tervezet szerint 90 évi tartamra minden takarékpénztári, bank és váltóüzletnek saját számlára vagy bizományképen leendő lebonyolítására alakul.

Esküdtszék. A zombori esküdtek tegnap tárgyalták a haragos kulai szomszédok, Beer István és Krsztonosits György háboruskodásának második felvonását. Itt Krsztonosits volt a vádlott, akit dr. Thurszky Zsiga védett. Az esküdtek ítélete alapján 2 évi börtönrre ítélte a törvényszék Krsztonosits Györgyöt.

Pénz a cipőben. Pasterkó György bácsalmási disznókereskedő a napokban a Szabadka felé haladó bajai vonaton elaludt. Vele egy kupéban utazott Reich Ignác bajai ember, aki az alvó Pasterkónak zsebéből kilopott 200 koronát és a cipőjében elrejtette. Amikor a vonat beérkezett Szabadkára, Pasterkó észrevette, hogy a pénze hiányzik és rögtön Reichre gyanakodott, akit a rendőség, mivel a pénz nála megtalálták, letartóztatott. Reich azzal védekezik, hogy nagy szegénysége miatt vetemedett a lopásra.

Betörés. A bezdáni izraelita templomba ismeretlen tettes betört. A női karzat ablakát betörte, azon át bemászott a földszintre és a két perselyt fölfeszítette. Az egyikben kevés pénzt talált, mert alig néhány nappal előbb volt a gyűjtött pénz kisédeve. De a másikban vagy 25—30 korona lehetett. A csendőség kutat a tettes után, de eddig sikertelenül.

Nemzetiségi izgató. A szegedi esküdtbírósg kedden két havi államfogházra ítélte Franczist Mátyás antalfalvi kisbirtokost, aki az Ujvidéken megjelenő Branik című lapban heves támadást intézett a magyar államellen. Az izgató többek között a magyar istentiszteleteket merényletnek minősítette és szidta a magyar hatóságok intézkedéseit.

Az ügyvédi egyesület közgyűlése ma délután 6 órakor lesz az Elefánt szállóban.

Szabad lyceumi előadás. A zombori szabad lyceumban vasárnap, február hó 27-én délután 5 órakor a városháza dísztermében dr. Strasser Henrik ügyvéd tart előadást a fiatalok védelméről.

Vidéki Hirlapírók Betegségélyező Pénztára. A Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségének legutóbbi közgyűlése elhatározta, hogy a Budapesti Ujságírók Egyesülete példájára, megalakítja a vidéki hirlapírók betegségélyező pénztárát. Az intézmény megalakításához szükséges összeget a Szövetség társadalmi uton óhajtja beszerezni és tekintve, hogy a közélet irányadó egyéniségei és testületei méltányolni tudják azon törekvést, hogy a vidéki sajtó munkásainak testületi tömörítése által a vidéki sajtó általános erkölcsi nivója emelkedik és a segélynyújtással a zsurnalisztikai proletáriátus csökkenteni fog, aminek a vidéki városok közviszonyai és intézményei talán legelső sorban érzik meg üdvös hatását, a betegségélyező pénztár jövője már előre is biztosítottnak látszik. Az új intézmény céljaira eddig a következő adományok érkeztek a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségének pénzeit kezelő „Szegedi Kereskedelmi és Iparbank“-hoz: Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság Budapest 200 kor., Sopronmegyei első takarékpénztár Kapuvár 150 kor., Osztrák-magyar bank szegedi fiókja 100 kor., Szegedi bank-egyesület r. t., Szeged-csongrádi takarékpénztár, Szolnoki kereskedelmi bank és takarékpénztár 50—50 kor., Kassai takarékpénztár, Szolnoki népbank és takarékpénztár 25—25 kor., Egri Agrár takarékpénztár, Egri takarékpénztár, Hevesmegyei Hitelbank r. t. Eger, Hevesmegyei takarékpénztár Eger, Hódmezővásárhelyi takarékpénztár 20—20 kor., Temesvári földbérleti és parcellázó bank, Jászvidéki takarékpénztár Jászksér 10—10 kor., Magyar Általános Hitelbank Budapest 8 kor., Szarvasi hitelbank, Mezőturi népbank 5—5 kor., Szabolcsi hitelbank Nyíregyháza 2 korona. Az adományokért hálás köszönetét nyilvánítja a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségének elnöksége.

Évtizedek óta be van bizonyítva, hogy a „Christoph“ benzín, szivógázmotorok, lokomobilok és nyersolajmotorok az első helyen állanak. Kepes árjegyzéket ingyen és bérmentve küld Dénes B. motorspecialista, Budapest, Lipót-körút 15.

A könnyelműség áldozata. Stilling militicsi kisbirtokos felesége a napokban valami belső betegség következtében rosszul lett és ahelyett, hogy azonnal orvosért küldtek volna, önmaga által készített orvosságot vett be. Midőn ettől állapota rosszabbodott, a férje még éjjel orvosért ment, de mire az orvos megérkezett, az asszony már halva volt. A boncolás belső elvérzést állapított meg.

Gyufa a gyermek kezében. Hétfőn délután kis ovodás gyermekek gyufákat gyujtogattak Stábl András kunbajai bádogos udvarában. Az eldobott égő gyufáktól tüzet fogott az ól, mely teljesen leégett. A gyorsan összegyűjtött segítség akadályozta meg a tűz továbbterjedését.

Utazó zsebtolvaj. A vásárra igyekezett Ábermann Mór galaci szobafestő. Nem volt vele portéka és nem akart venni sem. Utazásának célja egy kis zsebmetszés volt. Ábermann Mór kötelességtudó ember és hogy a céljához jusson, el akarta emelni a vasúti kupéban Ungár Béla kossuthfalvai földbirtokos tárcáját. Az utasok észrevették az érdekes és hasznos kísérletet. Ábermann átadták a rendőrségnek, amely az utazó zsebtolvajt letartóztatta.

Halálos szerencsétlenség. Bajáról írják: Dobos György vasúti segédfekező kedden délután vasúti kocsikat kapcsolt össze. Munkaközben meglepedkezett az előirt szabályokról és ahelyett, hogy az ütköző alatt bujt volna a két kocsik közé, egyenesen ment oda. Így a két ütköző közé került és a kocsik ütközői összeroppantották a boldogtalan fiatalember mellkasát. A szerencsétlen fiatalember még aznap este kilenc órakor meghalt.

C S A R N O K.

Uti rajzok.

Irtá: **Del Toró.**

(Folytatás.)

Van villanyvilágítása, főbb utcáit pedig villamvasut járja be. Villamos vasut vezet a királyi parkba is, mely a közönség részére mindenkör nyitva áll. A királyi park jó kívül van a városon, aki oda gyalog igyekszik ki, utközben kétszer megéhezik és háromszor megszomjazik. Különben sok látnivaló nincs a parkban, bárha egyrésze meglepően szép és műizléssel van is berendezve, mert a díszet nagyban csökkentti az, hogy széles országutak szelik keresztül-kasul, melyeken az ökrösszekerek vánszorogva döcögnek át. A királyi nyaralónak pedig — mely előtt egy megszámlálhatatlan karu roppant nagy nyárfa szolgáltatja rezgő leveleivel a nap heve ellen az árnyékot — oly primitív külseje van, hogy semmi vonzerővel, semmi meglepetéssel se hat az emberre.

Micsoda Budapest Belgrádhhoz képest?!

Ég és föld a különbség ekkettő között!

Míg Budapest naponként újabb és újabb bámulni való nagyszerűségekkel lepi meg a felrándulókat és nemcsak a saját honfiat, de az idegeneket is úgy vonzza magához, mint a mágnes a vasat — addig Belgrád esigaléppel halad és inkább taszit, mint vonz, úgy hogy az emberi életben Belgrádot egyszer megtekinteni untig elég, kétszer már sok!

Egy tekintetben azonban már Belgrád is a világvárosok sorába emelkedett és pedig: vendéglői tekintetben. Az ételek és italok itt is rosszak és méregdrágák.

Egy adag sült csirkét 100 paráért vesztegetnek, de ha a kellner — ki egyébként még frakkot is visel — elébed tálalja a porciót, akkor önkéntelenül is azt kérdezed tőle, hogy tulajdonképen hol is keresd a tányérban a sült csirkét?

Nagyitőüveg kell hozzá, hogy megtaláld. És ha mégis nagynehezen megtaláltad és bekebelezted, bizonyos, hogy a gyomrod így ko og utána:

— Széna, szalma, zabasztag, néked Pupák — beadtak!

Azért ajánlom, hogy aki Belgrádba utazik, százszorosan nagyító „ókulárium“ nélkül ne lépjen a vendéglőkbe.

— „Magyarország nem volt, hanem lesz“ — mondta a nagy Széchenyi.

De ki tudná azt hamarjában megmondani, hogy Belgrád *lesz-e*, vagy pedig csak *volt*?

Az bizonyos, hogy gyönyörrel legeltetheti az ember szeméit a belgrádi szép asszonyokon, szép lányokon. Ezekben igazán bővelkedik. Karbunkulus a szemük, eper az ajkuk, hullámos, éjfekete a hajuk. Szemeikbe tekinteni: kész veszedelem! Ilyenkor percekig lehunyva marad az ember szeme, mert nem állja ki a tűzüket és mert érzí a „fergeteg“ pillanatnyi csendjét, mely aztán kitör a kebléből és „eget“ kér!

Magyar ember az asszonyok közül csak a „kabait“ szereti igazán, de ha ezeket a bogárszemű, ébenhaju, eperajku „nymphákat“ látta, lehetetlen be nem vallania, hogy a „kabain“ kívül ezek is érnek még *valamit*.

Belgrádból Pancsovára ugrottam át.

Belgrád és Pancsova közt helyihajók közvetítik a személyszállítást és forgalmat.

Pancsova igen kedélyes város. A Temes vize szegyenkezve ölelkezik itt a Dunával; azért mondom, hogy szegyenkezve, mert nyár

derekán oly csekély, hogy alig bír el a hátán egy jóra való csónakot.

Pancsovát a Dunáról, melytől csak egy félóránnyira fekszik, nem látni; egy kis erdő terül el előtte, annak a háta mögött húzza meg magát szerényen. A város maga igen kellemes benyomást tesz a látogatóra, mert nagyforgalmu ipara és kereskedelme folytán állandóan nyüzsgésben van. Árnyas fákkal beültetett széles utcáin, melyek aszfaltjárdaikkal vannak szegélyezve, úgy rajzik nappal a nép, mint a méhek a mehek körül. Esténként pedig a sétáló közönség gáz- és villanylámpák vakító fénye mellett keresi a szórakozást.

A város köz- és magánépületei is igen csinosak, de különösen meglepően szép és nagyszerű a szerb egyházközség tanácskozási terme, melynek gyönyörű freskókkal és aranyal díszített falairól méltóságteljesen tekintenek le az alapítók arcképei. Olyan komolyak ezek az olajfestésű képek, mint maga az a kis ezüstszület, mely a tanácsterem zöld posztóval bevont patkóalaku asztalán áll és isteni türelemre inti a tanácskozókat.

És itt nem hagyhatom említés nélkül a nagy szerb templomot se, mely van olyan szép és aranyban-ezüstben oly tartalmas, mint a karlovici székesegyház. Két magas, karsu tornya pedig úgy tűnik föl a távolból, mintha imára kutesolódnék az ég felé.

Pancsova gőzerővel halad előre minden tekintetben.

Sok város példát is vehetne tőle.

A város végén, mindjárt a terjedelmes és kényelemmel berendezett nagy városi kórház mögött, terül el az ugynevezett „Népkert.“ Egyenes és hosszú, zöld repkénynyel befuttatott főtja olyan, mint egy hosszában elnyúló óriási zöld tengeri kígyó, az apró fehér padokkal kirakott „köröndje“ pedig, mikor a terebélyes fák lombjain keresztül-szűrődő napsugarak a padocskákra vetődnek, úgy tűnik föl messziről, mint ez óriási kígyónak gigaszí feje, melyből elbűvölő szempárok csillognak ki.

A „népkert“ hátulso kapuján kilépve, azonnal beér az ember a „lökertbe“. Itt egy félemelet magas, csinos épület fő- és melléktermeivel: az elité közönség gyűlhelye.

A melléktermek plafondja csupa átlótt céltábláktól tarkállik, az egyik mellékterem ajtaja fölött pedig ezen sokat jelentő felírás olvasható:

„*Üb Aug und Hand
Für König und für's Vaterland.*“

Ennek a jelmonatsnak az értelme egészen hasonló a bajai lökert tánctermének homlokzatán olvasható hexameterhez, mely így hangzik: „*Polgár légy, haza véd' s e szép célt érni tanuld itt.*“

∴ A magyar királyi államvasutak ∴ M E N E T R E N D J E.

Ervényes 1909. évi október hó 1-étől.

Budapestről indulás: reggel 7:10 (gyors), 7:45, 12:10, d. u. 1:55, 3:20 (gyors), 6:30, 10:10. Zomborból Szabadkára reggel 5:05, 8:08 (gyors), 11:30, 4:25 (gyors) és este 8:56 órákor.

Szabadkáról Zomborba reggel 5 órákor, 10:25, délután 2:02, 6:55 (gyors) és 7 órákor.

Zomborból Gombosra reggel 6:55, 12:07, délután 3:41, 8:08 (gyors).

Gombosról Zomborba reggel 7:19 (gyors), 10:22, délután 3:31 és 7:45.

Zomborból Óbecsére 3:10 reggel, 7:51 reggel és 4:35 délután.

Óbecséről Zomborba 3:46 reggel 9:10 reggel és 2:36 délután.

Zomborból Ujvidékre reggel 2:30 és 6:51 órákor és délután 3:46 órákor.

Ujvidékről Zomborba reggel 2:07 és 7:51 órákor és délután 1:55 órákor.

Zomborból Bajára reggel 6:45 órákor, délután 12:30 és 4:23 órákor.

Bajáról Zomborba reggel 4 és 7:22 órákor és délután 1:15 órákor.

Ujvidékről Titeire reggel 6:54 és délután 5:25 órákor.

Titeiről Ujvidékre reggel 3:32 és délután 1:15 órákor.

Hegyes—Feketehegyről Palánkára reggel 7:10, délután 3:03 és 7:47 órákor.

Palánkáról Hegyes—Feketehegyre reggel 3:00, 8:18 és délután 2:35 órákor.

Szabadkáról Óbecsére reggel 4:40, 11:45 és délután 1:32 órákor.

Óbecséről Szabadkára reggel 4:10, 7:20 és délután 1:10 órákor.

Szabadkáról Bajára reggel 4:33, 10:32, délután 1:57 és 7:05 órákor.

Bajáról Szabadkára reggel 5:51, 10:05, délután 3:28 és 7:18 órákor.

Óbecséről Ujvidékre reggel 4:20, 9:45 és délután 3:45 órákor.

Ujvidékről Óbecsére reggel 4:00, 9:15 és délután 4:56 órákor.

Halasról Bácsalmásra reggel 3:56, délután 12:27 és 6:22 órákor.

Bácsalmásról Halasra reggel 3:52, déli 12 és este 8:44 órákor.

Bácsalmásról Regőcére reggel 6:16, délután 3:30 és 8:25 órákor.

Regőcéről Bácsalmásra reggel 2:35, 9:40 és délután 6:45 órákor.

Szabadkáról Ujvidékre reggel 5:20, 10:30, délután 1:22, 4:05 és 6:48 órákor (gyors).

Ujvidékről Szabadkára reggel 4:27, 7:55 (gyors), 10:42, délután 4:29 (gyors), 7:22 órákor.

Szabadkáról Szegedre reggel 6:15 és 9:44 órákor, délután 1:47, 6:53, 8:35, 11:05 órákor.

Szegedről Szabadkára reggel 3:05, 7:48 és 11:30, délután 3:12, 4:55, 6:34, 10:20 órákor.

Szabadkáról Cserevenka—Ujgombosra 5:46 reggel, 2:20, 7:10 délután.

Ujgombos—Cserevenkáról Szabadkára 3:35, 10:40 reggel, 4:00 délután.

Szegedről Zentára 4:20 reggel, 1:35 délután.

Zentáról Szegedre 6:30 reggel, 3:30 délután.

Ujgombos—Bácsordas—Palánka 4:58, 8:56 reggel.

Ujpalánka—Bácsordas—Ujgombos 5:18 reggel 1:10, 5:33 délután.

H I R D E T É S E K.

Eladó 4 házhely 200 □-öl területtel a Ráóczi-ut és a vasut közelében. Bővebb felvilágosítást nyújt **Anisich Mihály** a Gazdasági Egye-
3-1 sületben.

Házeladás.

A volt néhai Thurszky Jenő-féle uriház, a **Dob-utca 8. sz. alatt**, 40 évi 12,000 korona 5% amortizációs kölcsönrel, előnyös feltételek, esetleg szőlő vagy szántóföld becserélése mellett

- - szabadkézből eladó. - -

Sztojkovits Zakár G.,
tulajdonos, Rákóczi-ut 24. sz. 3-2

132/1910. szám.

Artézi kutfurási hirdetés.

Káty község képviselőtestülete egy artézi kut furását határozta el, sziveskedjenek ezen munkálatokkal foglalkozók — költségvetés-tervvel és feltételekkel együtt, ajánlataikat **1910. évi március hó 5-ig** alulírt előljáráshoz beküldeni.

Az előljárást az ajánlattevőkkel szemben semmiféle kötelezettséget nem vállal, a község képviselőtestülete fogja ajánlataikra nézve határozatát később meghozni.

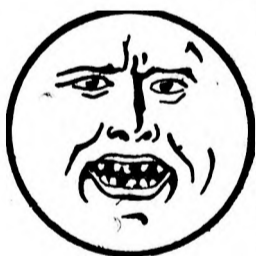
A műszaki leírás és helyszínrajz a hivatalos órák alatt bármikor a jegyzői irodában megtekinthetők.

Káty, 1910. évi február hó 18-án.

2-1

AZ ELŐLJÁRÁSÁG.

A fogak közt maradt ételmaradékok szétbomlásából minden ember szájában főként az éjjeli alvás alatt savak és rothadási mikrobiaumok keletkeznek, melyek a fogakat megtámadják. Ezek okozzák a fogszuvasodást, a szájbűzt és a kínos fogfájást. Semmiféle fogtisztítószer meg nem szünteti ezen bajokat oly gyorsan és biztosan, mint a Sztaka Menthol-fogszappan. Gyógytárakban és drogériákban ára 1 korona.

Kapható: **Fehér István** drogériájában **Zomborban.** 4-4

Kiadó lakás.

Zomborban az Ipartestület székében levő egy nagy és két kisebb, ügyvédi vagy más irodai helyiség céljaira alkalmas szobák, külön bejárattal, üvegezett folyosóval, **május 1-ével kiadó.**

Továbbá egy bor beraktározására alkalmas **pincehelyiség** is kiadó.

Részletes felvilágosítást az ipartestületi jegyző ad.

3-3 **Zombori ált. Ipartestület.**

Meghívó.

Az „Első vaskuti segélyszövetkezet” **folyó évi március hó 9-én délelőtt 10 órakor** fogja rendes évi közgyűlését az iskolaépület helyiségében megtartani, melyre ezennel az összes t. c. tagok meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai: a) A közgyűlési elnök és jegyző választása; b) igazgatói és felügyelőbizottsági jelentés a lefolyt üzletéről; c) az 1909. évi mérleg bemutatása és esetleg a felmentés megadása, valamint a tiszta jövedelem fölötti intézkedés az alapszabályok 25. §-a értelmében; d) az igazgatósági és póttagok, valamint ezek sorából a cégjegyzők választása; e) két tag választása a jegyzőkönyv hitelesítésére.

Az igazgatóság ezennel közlésezi, hogy a szövetkezetnek a mérleg bemutatása alkalmával 898 tagja volt; a lefolyt üzletévben 909 új tag lépett be 5 évre; évközben 12 tag töröltetett és 1 új tag ismét belépett részvény átvételével a tagoktól; 804 tagnak lett 5 éves üzleti részvénye kifizetve. Fölmondva nem lettek részvények.

Jegyzet. A zárszámadási összes okmányok a kereskedelmi törvény 243. §-a értelmében a segélyszövetkezet helyiségében 8 napon át közszemlére kitéve lettek.

Vaskut, 1910. évi február hó 17-én.

Eckert János,
igazgató.

Z A R M É R L E G E

az „Első Vaskuti Segélyszövetkezet”-nek 1909. évi január hó 1-től december hó 31-ig. **Vagyon.** **Teher.**

Egyenleg 1909. évi december hó végén	62718 80	Részvénytőke számla	75776 40
Kötvényekben	250291 04	„ kamatszámra	2807 65
Ingatlan (ház)	3300	Betétek számlája	222891 25
Butor és felszerelések értéke		„ kamatszámra	6579 12
20% levonása után a használatért	320	Alaptőke számla	4626 60
		Tartalékalap számla	1426 52
		Tiszta nyereség 2293 részvény közt felosztva a részvény 1:10 kor.	2522 30
			316629 84
	316629 84		

Eckert János s. k., Szauter Gyula s. k., Bohner Ferenc s. k., Stehli Sebestyén s. k., Raile Antal s. k.,
igazgató. szövetk. jegyző. aligazgató. pénztárnok. könyvelő.

I g a z g a t ó s á g i t a g o k :

Rai'e Lipót s. k. Dobler Antal s. k. Bermüller István s. k. Zority Ferenc s. k. Faldum Ferenc s. k. Raile Nándor s. k. Stadler Tamás s. k. Vismeg Antal s. k. Krix Pál s. k. Kindl Mátyás s. k. Heilenbarth Jakab s. k. Grünfelder Keresztély s. k.

A fő- és segédkönyvekkel összeegyeztetve, összhangzó és helyesnek találtatott.

Vaskut, 1910. évi február hó 17-én.

Krix János s. k.,
fel. biz. tag.

Dobler Ferenc s. k.,
fel. biz. tag.

Leitner Jakab s. k.,
fel. biz. tag.

Az OLLA több mint 2000 orvos által legmegbízhatóbbnak ajánlva.

Az „OLLA”-gummi kapható az ország minden gyógyszerárában és jobb drogériákban. Követelje azonban, hogy a szállítója önnek **csakis OLLA-t** adjon és ne engedjen magának esélyesebb értékű silány utánzatot mint „ép oly jól” feldicsérni. — Az elárúsító helyek kimutatását, árjegyzékét és eredeti propaganda reklámot ingyen küld az **OLLA gummi-gyár Wien II/231., Praterstrasse No. 57.** 100-8

Eladó.

Jó élénk helyen 10 év óta fennálló

dohánytőzsde

eladó. Bővebb értesítést ad a kiadóhivatal.

Legtartósabb **fűzőket**

készít:

FENYVESI SAROLTA
BAJÁN.

Megrendelésnél pontos derékmérték beküldése elegendő. *—5

Kívánatra személyesen kipróbálom !!

Üzleteladás.

Betegség folytán **azonnal eladó** és átadható Zombor város legforgalmasabb helyén álló

fűszerüzlet,

(Vasut-u. 22. sz. a.)

melynek kitűnő üzletköre, biztos, állandó vevőközönsége és szilárd jövője van. Bővebb felvilágosítást ad **Dsinits István** tulajdonos Zombor (Vasut-utca 22. sz.).

3-3

MEGNYILT! MEGNYILT!

SAVOY- A főváros legszebb utronalán, nyugodt és előkelő helyen.
nagyszállóda

VIII., József-körút 16. **BUDAPEST.** VIII., József-körút 16.

A főváros legmodernebb és legújabb szállodája. 120 szoba és szalon. Központi gőzfűtés. Hideg és meleg vízvezeték minden vendégszobában. Lift. Vacuum cleaner. Villanyvilágítás. Tarsalgótermek. Legnagyobb kényelem. Előkelő étterem és kávéház. Interurban, telefon. Mersekelt árak, szobák 3 kor.-tól feljebb, tűtés, világítással együtt. Modern egészségügyi tekintetek szerint berendezve. — Villamos vasút-közlekedés az összes pályaudvarokkal. —
15—11

HUNGÁRIA-FÜRDŐ.

Bérlő: **Sárközi Béla.**

GŐZFÜRDŐ:

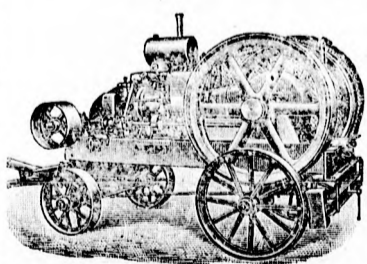
URAKNAK: naponta reggel 5-től d. u. 1-ig, szombaton egész nap.

HÖLGYEKNEK: hétfőn, szerdán, pénteken mindig délután 1/2 2 órától 6-ig.

Kitünő masszáz és elsőrendű tyuk-szemvágó a fürdőben.

A kádfürdőket hölgyek és urak mindennap, vasárnap délután kivételével használhatják.

A meleg vízmedence naponta kétszer kimosva és állandóan friss viz.
52—27

Ügynökök keresetnek!

Ügynökök keresetnek!

EREDETI

„CHRISTOPH“ !!

benzin szivógáz-motorok, lokomobilok — és **NYERSOLAJ-MOTOROK**

ma az első helyen állanak.

A „CHRISTOPH“ név garancia. 75 éves kísérletek és tapasztalatok eredménye.

KÉRIEN ÁRJEYZÉKET 20—1

DÉNES B., motorszpecialista
Budapest, V., Lipót-körút 15.

- Valódi brünni szövetek -

az 1910. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény	7 korona.
3.10 m. hosszú	1 „	10 „
elégendő teljes férfi-	1 „	12 „
ruhához	1 „	15 „
(kabát, nadrág és mellény)	1 „	17 „
ára csak	1 „	18 „
	1 „	20 „

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20— K-ért épügy feleltő-szöveteket, turista-lodent, selyemkamarnit gyári áron küld a mindenütt ismert megbízható és szolid posztógyári raktár

Siegel-Imhof, Brünn 95.

:: Minták ingyen és bérmentve. ::

Nagy előnyére szolgál mindenkinek, ha szövetszükségletét directe a gyártás helyén, Siegel-Imhof cégnél rendeli. Óriási forgalma miatt állandóan a legnagyobb választék a legújabb szövetekből. **SZAVOT, LEGOLCSÓBÁRÁK!** Bármily kis megrendelés teljesen szigorúan 20—3 mintahű és figyelmes.

Tavaszi vetőmagvak,

ugymint:

bükköny, kendermag, moharmag, köles, bab apré és nagyszemű,

zab, lófogú tengeri fehér és sárga, megbízható minőségben

kaphatók:

BÁRÁNY LIPÓT és FIA

cégnél ZOMBORBAN. 4—1

Salvator sör.

Van szerencsém a nagyérdemű uri közönség tudomására adni, hogy a világhírű

Salvator sör

már uton van és úgy mint eddig, ez évben is február havában kimérésre kerül.

Ezen sör Zomborban kizárólag **Vranits Mladen** ur pilseni sörcsarnokában lesz kapható naponta friss csapolásban. Tekintettel arra, hogy a készlet rövid ideig fog tartani, célszerű lesz, ha az igen tisztelt inyenek rendelkezéseiket a fent jelzett helyen mielőbb átadják.

A sör kimérésének kezdetét egyébként a kifüggesztendő falragaszok is fogják jelteni.

Tisztelettel 3—3

FRANC SÁNDOR, Szabadka, a „Salvator sör“ bácsmegeyi főraktárnoka.

A nagyközönség figyelmébe!

Van szerencsém Zombor város és környéke közönségét tisztelettel értesíteni, hogy

könyvkötészetemet

- dobozkészítésre -

berendeztem. Amidőn ezt a n. é. közönség szives tudomására adom, egyben értesitem, hogy e szakmába vágó mindennemű **dobozkészítést** elvállalok.

Községek figyelmébe! Kataszteri birtokív rendező dobozok állandóan raktáron.

Könyvkötő munkák a legrövidebb idő alatt jutányos árak mellett készíttetnek.

Kérem a nagyérdemű közönség szives támogatását.

Tisztelettel

GROMILOVITS ANDRÁS,

50—3 Könyvkötő. ZOMBOR, Zrinyi-utca 1. szám.

Az 1911. évre megjelenő nagy könyvalaku naptárra hirdetések előjegyzését már most elfogadok.

Megjelent! Gyönyörű szalonképes kivitelben

VADRÓZSÁK.

Hat magyar dal énekhangra és zongorára.

Mondjátok meg ti ragyogó csillagok . . .
Egyszer volt a híres Budán kutyavásár . . .
Zúgva, búgva seprí a szél . . .
Ne menj férjhez kislányom . . .
Utra kél a darumadár . . .
Piroslík a szőlő levele . . .

Szövegét és dallamát szerző:

Vargáné Stengl Eleonóra.

Ára 3 korona.

Kapható minden nagyobb hazai könyvkereskedésben. 10-6

Zombor város legjobb beszerzési forrásai.

A Magyar Nyugdíjbiztosító Rt zombori képviselősege **Spitzer Márk és Fia.** Biztosít bárkinek — orvosi vizsgálat nélkül — agkori nyugdíjat, rokkantsági járadékot, özvegyi nyugdíjat és végkielégítést. Kereskedőket és iparosokat 1 korona heti befizetéssel biztosítunk. Felvilágosítást szívesen adunk.

Bogdán István hentesáru üzlete Zrinyi-utca. Ajánlja a n. é. közönségnek kitünően pácolt füstölt húst, sonkát, karajt, lapockát, ugyszintén frissen olvasztott zsirt, hájat, zsirnak való vastag szalonnát legolcsóbb ár és pontos kiszolgálás mellett.

Bognármester Szívós Dezső Zombor, Thököly (Apatini)-ut 20. Tilli-féle ház. — Elvállal hintó, automobil és gazdasági munkákat. Szolid árak. Pontos kiszolgálás.

Butor-, üveg-, porcellán-, lámpa- és képeret raktár: Scherer M. Zombor, Kossuth Lajos-utca. Kárpitozott butorjavítás, keperetelés és üvegezés. E szakmába vágó bármilyen munkák vidéken is elvállaltatnak.

Berger R. szénkereskedő Zombor, Rókus-utca 21. — Belföldi és porosz köszén, továbbá kokszt és vágott fa kicsinyben blom-birozott zsákokban jutányos árban hazához szállítva. Kokszt és szén waggonként nálam megrendelhető.

Cukrasz. A legjobb sütemények és legizletesebb torták, ugyszintén mindig friss és természetes izzel töltött bonbonok és a legizletesebben kiállított fagyaltok a legfantasztikusabb modellekben csakis **Nagy János** cukrasznaál kapható. Széchenyi-körút 11. sz.

Czeisel József gépműhelye Zombor. — Elvállal artézi kutak furását, vízvezetékek és fürdőberendezéseket, bármily vasszerkezetek és lakatos munkákat, gazdasági cikkek készítését. Az ipar legújabb vívmánya. Autogén hegesztési telep.

Ehrlich Nándor fia épület- és diszműbádogos (Rákóczi-ut). Fürdők, vízvezetékek és központi fűtők saját tervezésében készíttetnek. Szakmában vágó összes munkákat szavatosság mellett elvállalom.

Fényképezési műterem. Mándits P. fényképezési műterme a nagy szerbtemplom mellett. Készít fényképeket a legolcsóbb árak mellett, ugymint: 6 drb kabinetkép 8 kor., 6 drb vizitkép 4 kor. és 6 drb legfinomabb levelező-lap 3 korona.

Gubitz György és Társa uri és női cipész Zombor, Kossuth Lajos-utca. Saját készítményű cipőraktár. Mértékszerű megrendelések gyorsan és szolidan eszközöltenek. Valódi amerikai cipők nagy raktára.

Házi iparilag előállított FEHÉRNEMŰEK a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig. — Délmagyarország legszebb áruháza Zomborban a „Menyasszonyhoz.” — Nagy raktár **divatkelmekben és vászonneműekben.** — Cégtulajdonos: **Spitzer Sándor.** Kossuth Lajos-utca.

Hirth János üveg-, porcellán- és lámpa- raktára (Kossuth Lajos-utca). Bőrönd elárúsítás. E szakmába vágó murkálókat jótállás mellett elvállalom.

Hangszerkészítő. Raab Károly Zombor, Zrinyi- és Orgona utca. Szabadka: Damjanits- és Bajza utca. Legnagyobb kikölesző intézet külön e célra tartott zongorák és pianókban. Állandó raktár elsőrendű Stengl Testvérek, Koch és Korzelt, Lanberger és Glasz-féle zongorák és pianókban. — Részletfizetésre is. — Javítások és hangolások szakszerűen végeztenek.

Ha épít, vagy házát javítja: homokot, meszet, beocsini elsőrendű portland és román cementet, cement-, keramit- és fayance-lapokat legolcsóbban beszerezheti **Göszl Pál** építő anyagkereskedőnél Zombor, Thököly-ut 18. Telefonszám 67. — Cimre tessék ügyelni.

Iparosok találkozó helye Lutz Simon vendéglősnél Thököly-ut 24. Kitünő ételek! Valódi tiszta borok! Dreher-sörkimérés!

Kiárúsítás. Más vállalkozás miatt **Spitzer Vilmos** divatruháza teljes kiárúsítást rendez. Az összes raktáron levő gyapjuszövet, vászon, selyem, flanel, mesőruka, szőnyeg tetemesen olcsó árai általános feltűnést keltenek.

Kisebb kőmivesmunkákat, ugymint: átalakításokat, javításokat, fürdőkádakat, fayance- és keramit burkolatokat, rabie és betonmunkákat legolcsóbb árak mellett vállal **Száviits János** kőmivesmester Zombor, Orgona-utca 38.

Különlegességi dohány és szivarok, a legjobb **szivarkahüvelyek,** mindenfajta szipkák, manilából készült gyékényszerű szivartárcák, Piatnik-féle játékkártyák, bélyegek és váltók kaphatók a zombori különlegességi dohánytözsdeben, **Gruda Pálnál.** — Postai megbízások legpontosabban.

Lauer Károly uri és női cipész Zombor, Zrinyi-utca 8. sz. — Készít a legkényesebb igényeknek megfelelő női, valamint férfi cipőket és diszesszímákat. Pontos kiszolgálás. Méltányos árak.

Műorás és ékszerész: Keszler Dezső Zombor, Kossuth Lajos-utca, Frey-féle ház. Dus raktár mindennemű arany-, ezüst-, tula-, nikkelt-, zseb-, fali- és ingaórákban, arany- és ezüstneműekben. Bámulatos olcsó árak. Valódi berndorfi- és china-ezüst árak.

Műbutorasztalos. Pfarr Pál Thököly-ut 20. Elvállal a legmodernebb rajz szerint fényezett, valamint matt butorok készítését. Lelkiismeretes munka. Szolid árak.

Mrákovits Gyula elsőrangú műselyem-kelmeleltő és vegyészeti ruhatisztító Zombor. Gyűjtőüzlet: a nagy szerbtemplom közelében, Bajai-utca 11. Iparüzem-telep: Malom-utca 10. Mindennemű ruhák festése és tisztítása a legújabb rendszer szerint. — Feltűnő olcsó árak.

Nikkelezés. Mindennemű tárgyak újra nikkelezését, ezüstözését, aranyozását, valamint csillárok újra csiszolását a legjutányosabb árak mellett elvállal „**MERKUR**” nikkelezési vállalat Telep-utca 5. 50-5

Oláh János kovácsműhelye Zombor, Thököly-ut 20. — Elvállal 1 évi jótállás mellett hintók és kocsik vasalását, továbbá gazdasági cikkek készítését a legszolidabb árak mellett.

Ruhákat vegyileg tisztít és fest pontos és gyors kiszolgálás mellett **Husvéth István** vegytisztító és festőgyár Zombor.

Schlieszer Testvérek divatruháza Zombor. Minden idényre legnagyobb választékban kapható divatkelme, divatselyem, fekete szövetek, angol és francia batisztok, szőnyegek. Versenyez legelőkelőbb fővárosi cégekkel választék és árakban.

Steiner Lajos cím- és műfestő Zombor, Rókus-utca. Választási zászlókat a legjutányosabb árban szállít.

Sirkövek, továbbá mindennemű kőfaragó és márványmunkák szakszerű készítését vállal **ifj. Stempel Samu** kőfaragó Zombor, Rákóczi-ut 4 t. sz. — Nagy raktár kész sir- emlékek és butor-márványlapokban. Márványfűrészelés és csiszolás.

Szuppek Gyula Zombor, üvegudvar. — **Üveg, porcellán, lámpa, tükör és tábla-üveg** gyári raktár. — E szakmában legnagyobb és legolcsóbb bevásárlási forrás.

Stebler Antal műorás, ékszerész és vésnök Zombor, fűtca. Nagy raktár mindennemű arany-, ezüst- és brilliáns ékszerek, valamint alpaca- és china-ezüst disztárgyakban. Meglepő olcsó árak. Javítások azonnal eszközöltenek. Zalogházi becsüs. MÁV. óras.

Szpevák Béla műbutorkészítő Zombor, Kalap-utca 2. Készít kizárólag finom butorokat a legjutányosabb árak mellett.

Schön Adolf könyv-, zenemű-, papirkereskedés és könyvkötészet Zombor, Kossuth Lajos-utca. Alapítva 1852-ben.

Schneider János nyerges és kárpitos Zombor, Bezdáni-utca 7. — Elvállal e szakmába vágó mindennemű munkákat. — **Billiárdok** áthuzása jutányos árak mellett eszközöltenek.

Teltsch Gáspár optikus, kötszerek és bőrröndgyára (Kossuth Lajos-utca). Villanyos berendezések, csillárok és villanykellékek olcsó beszerzési forrása.

Több új ház Zomborban a város legforgalmasabb utcáin eladó. A házak adó- és tehermentesek. — Bővebb értesítést ad **dr. Mátits Márton.**

Tartalékos tiszték legelőkelőbb szereltetek fel **Knipl János** elismert legszolidabb egyenruházati üzletében Zombor, Bajai-utca 4. szám.

Tilger Mihály Zombor, Könyök-utca 15. sz. Ajánlja saját készítményű **sodronyfonat,** valamint **fonott lószórt** és mindennemű kész **sodronyszövetet** és **szitaárnit.** Vidéki megrendelések azonnal eszközöltenek.

Ugry István kályhás és agyagarugyáros Bezdáni-ut 39. sz. Mintaraktár Erzsébet-tér 4. (Szemes-ház.) Ajánlja saját gyártmányu I-a Chamotte kályhát, tüzhelyeit stb. árúit. Javítások, átrakások jótállás mellett pontosan eszközöltenek.

Virágkoszorúk és csokrok, virágkosarak stb. a legmodernebbül és legolcsóbban készít **Goesser Antal** Rákóczi-ut 42. szám. — Telefonszám 129. — Diszoklevéllel kitüntetve.

Zombori Iparosok Árucarnoka. Bácska legnagyobb butorraktára. — Elsőrendű kárpitosműhely. — Eladások részletfizetésre is.